

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	10
------------------------	----

РОЗДІЛ 1. ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ РОЗВИНУТИХ КРАЇН СВІТУ

ТЕМА 1. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ	12
---	----

1.1. Еволюція грошово-кредитної системи США	12
1.2. Регулюючі органи грошово-кредитної системи США	19
1.2.1. Федеральна резервна система – головний орган США з проведення грошово-кредитної політики	20
1.2.2. Інші органи регулювання грошово-кредитної системи США	26
1.3. Комерційні банки та небанківські фінансово-кредитні установи США	31
<i>Питання до практичних занять</i>	40
<i>Тестові завдання</i>	41
<i>Питання для дискусії</i>	43
<i>Теми для рефератів</i>	43
<i>Кросворди</i>	43
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	46
<i>Запитання для самоконтролю</i>	47
<i>Рекомендована література</i>	47

ТЕМА 2. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ .	50
--	----

2.1. Грошовий обіг та кредитна система Великобританії: історичні аспекти	50
2.2. Банк Англії – центральний орган регулювання грошово-кредитної системи країни	60
2.3. Другий рівень кредитної системи Великобританії	66
<i>Питання до практичних занять</i>	74
<i>Тестові завдання</i>	75
<i>Питання для дискусії</i>	77
<i>Теми для рефератів</i>	77
<i>Кросворди</i>	78
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	81
<i>Запитання для самоконтролю</i>	81
<i>Рекомендована література</i>	81

ТЕМА 3. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА НІМЕЧЧИНИ	84
3.1. Еволюція грошей та кредиту Німеччини	84
3.2. Органи грошово-кредитного регулювання в Німеччині	88
3.2.1. Функціонування центрального банку Німеччини	89
3.2.2. Федеральне управління фінансового нагляду Німеччини	94
3.3. Фінансова архітектура Німеччини	97
<i>Питання до практичних занять</i>	112
<i>Тестові завдання</i>	113
<i>Питання для дискусії</i>	115
<i>Теми для рефератів</i>	115
<i>Кросворди</i>	115
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	117
<i>Запитання для самоконтролю</i>	118
<i>Рекомендована література</i>	118
ТЕМА 4. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ФРАНЦІЇ	121
4.1. Грошовий обіг і кредитна справа Франції: історичний аспект	121
4.2. Ланка верхнього рівня регулювання кредитної системи Франції ..	129
4.2.1. Центральний емісійний банк Франції	129
4.2.2. Допоміжні органи регулювання та контролю за кредитною діяльністю	135
4.2.3. Інші централізовані служби в структурі кредитної системи Франції	138
4.3. Діяльність фінансово-кредитних установ на ринку фінансових послуг Франції	142
<i>Питання до практичних занять</i>	149
<i>Тестові завдання</i>	150
<i>Питання для дискусії</i>	152
<i>Теми для рефератів</i>	152
<i>Кросворди</i>	152
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	155
<i>Запитання для самоконтролю</i>	156
<i>Рекомендована література</i>	156
ТЕМА 5. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ЯПОНІЇ	158
5.1. Грошовий обіг та кредит Японії: історичні етапи розвитку	158
5.2. Банк Японії – центр кредитної системи країни	162
5.3. Федеральна корпорація страхування депозитів	167
5.4. Фінансово-кредитні інститути Японії (другий рівень)	168

<i>Питання до практичних занять</i>	181
<i>Тестові завдання</i>	182
<i>Питання для дискусії</i>	183
<i>Теми для рефератів</i>	184
<i>Кросворди</i>	184
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	186
<i>Запитання для самоконтролю</i>	186
<i>Рекомендована література</i>	187
ТЕМА 6. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ІТАЛІЇ	189
6.1. Грошовий обіг Італії: минуле та сучасність.....	189
6.2. Органи регулювання грошово-кредитних відносин в Італії.....	193
6.2.1. Міжвідомчий комітет з кредитів і заощаджень – міні-уряд Італії.....	193
6.2.2. Банк Італії – виконавчий орган в сфері грошово-кредитних відносин.....	195
6.3. Система фінансово-кредитних установ Італії.....	200
<i>Питання до практичних занять</i>	209
<i>Тестові завдання</i>	209
<i>Питання для дискусії</i>	212
<i>Теми для рефератів</i>	212
<i>Кросворди</i>	212
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	213
<i>Запитання для самоконтролю</i>	213
<i>Рекомендована література</i>	214
ТЕМА 7. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА КАНАДИ	215
7.1. Еволюція грошово-кредитної системи Канади.....	215
7.2. Регуляторна система Канади.....	219
7.2.1. Міністерство фінансів Канади.....	219
7.2.2. Банк Канади	220
7.2.3. Канадська корпорація страхування депозитів	224
7.2.4. Агенція прав споживачів фінансових послуг	224
7.2.5. Центр аналізу фінансових трансакцій та звітності.....	225
7.2.6. Офіс наглядача фінансових установ Канади.....	226
7.2.7. Канадська Асоціація банкірів.....	227
7.3. Фінансово-кредитні інститути Канади та їх діяльність на ринку фінансових послуг країни.....	227
<i>Питання до практичних занять</i>	236

<i>Тестові завдання</i>	237
<i>Питання для дискусії</i>	239
<i>Теми для рефератів</i>	239
<i>Кросворди</i>	239
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	241
<i>Запитання для самоконтролю</i>	241
<i>Рекомендована література</i>	242

РОЗДІЛ 2. ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ ДЕЯКИХ ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇН

ТЕМА 8. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА РОСІЇ	244
8.1. Історія грошового обігу і кредитної справи на території Росії.....	244
8.1.1. Гроші та кредит Російської імперії	244
8.1.2. Гроші та кредит СРСР в період 1917–1945 рр.	253
8.1.3. Грошова та кредитна системи СРСР в період 1946–1991 рр.	261
8.1.4. Грошово-кредитна система Російської Федерації	267
8.2. Кредитна система РФ: структура та функції.....	274
8.2.1. Діяльність центрального банку РФ	274
8.2.2. Асоціація кредитних організацій	284
8.2.3. Національне бюро кредитних історій	289
8.2.4. Фінансова інфраструктура Російської Федерації.....	291
<i>Питання до практичних занять</i>	302
<i>Тестові завдання</i>	303
<i>Питання для дискусії</i>	305
<i>Теми для рефератів</i>	305
<i>Кросворди</i>	306
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	307
<i>Запитання для самоконтролю</i>	307
<i>Рекомендована література</i>	308

ТЕМА 9 ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ	310
9.1. Становлення і розвиток грошово-кредитної системи Білорусії	310
9.2. Національний банк Республіки Білорусь.....	318
9.3. Другий рівень фінансово-кредитної системи Республіки Білорусь	327
<i>Питання до практичних занять</i>	336
<i>Тестові завдання</i>	336
<i>Питання для дискусії</i>	338

<i>Теми для рефератів</i>	339
<i>Кросворди</i>	339
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	341
<i>Запитання для самоконтролю</i>	342
<i>Рекомендована література</i>	342

ТЕМА 10 ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА РЕСПУБЛІКИ

КАЗАХСТАН	343
10.1. Еволюція грошово-кредитної системи Казахстану	343
10.1.1. Виникнення і розвиток грошової системи Казахстану	343
10.1.2. Розвиток кредитної системи Казахстану	345
10.2. Національний Банк Республіки Казахстан: структура, основні завдання та функції	350
10.3. Казахська система гарантування депозитів	362
10.4. Функціонування сегментів кредитного сектору Республіки Казахстан.....	367
<i>Питання до практичних занять</i>	379
<i>Тестові завдання</i>	380
<i>Питання для дискусії</i>	382
<i>Теми для рефератів</i>	382
<i>Кросворди</i>	383
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	385
<i>Запитання для самоконтролю</i>	385
<i>Рекомендована література</i>	385

РОЗДІЛ 3 ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ ДЕЯКИХ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

ТЕМА 11 ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ПОЛЬЩІ	387
11.1. Історія розвитку польської грошово-кредитної системи	387
11.2. Національний банк Польщі: історичні аспекти, функції та організаційна структура.....	405
11.2.1. Історичні аспекти розвитку, функції та завдання центрального банку Польщі	405
11.2.2. Організаційна структура центрального банку Польщі	408
11.3. Характеристика фінансово-кредитних установ Польщі	415
<i>Питання до практичних занять</i>	428
<i>Тестові завдання</i>	429
<i>Питання для дискусії</i>	431

<i>Теми для рефератів</i>	431
<i>Кросворди</i>	432
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	433
<i>Запитання для самоконтролю</i>	434
<i>Рекомендована література</i>	434
ТЕМА 12. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА УГОРЩИНИ	437
12.1. Історія розвитку угорської грошово-кредитної системи	437
12.2. Національний банк Угорщини	448
12.3. Угорська банківська асоціація	451
12.4. Діяльність Державної фінансової інспекції	454
12.5. Національний Фонд захисту кредитно-ощадних установ	456
12.6. Угорська фінансово-кредитна архітектура	458
12.6.1. Найбільші фінансові групи Угорщини	459
12.6.2. Банківська система Угорщини	460
12.6.3. Система кредитно-ощадних кооперативів Угорщини	463
12.6.4. Страховий сектор Угорщини	465
12.6.5. Діяльність угорських пенсійних фондів	466
<i>Питання до практичних занять</i>	467
<i>Тестові завдання</i>	468
<i>Питання для дискусії</i>	470
<i>Теми для рефератів</i>	471
<i>Кросворди</i>	471
<i>Питання до самостійного опрацювання</i>	473
<i>Запитання для самоконтролю</i>	473
<i>Рекомендована література</i>	474
ТЕМА 13. ГРОШОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ	475
13.1. Грошово-кредитна система Чехії та Словаччини: історичні аспекти розвитку	475
13.1.1. Розвиток грошово-кредитної системи Чехії	475
13.1.2. Розвиток грошово-кредитної системи Словаччини	485
13.2. Національна система регулювання грошово-кредитних відносин в Чеській та Словацькій Республіках	488
13.2.1. Національний банк Чеської Республіки	488
13.2.2. Національний банк Словацької Республіки	491
13.3. Діяльність банківських та небанківських фінансово-кредитних інституцій в Чеській та Словацькій Республіках	494

13.3.1. Другий рівень кредитної системи Чеської Республіки	494
13.3.2. Другий рівень кредитної системи Словацької Республіки	510
<i>Питання до практичних занять .....</i>	<i>513</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>514</i>
<i>Питання для дискусії .....</i>	<i>516</i>
<i>Теми для рефератів.....</i>	<i>517</i>
<i>Кросворди.....</i>	<i>517</i>
<i>Питання до самостійного опрацювання.....</i>	<i>519</i>
<i>Запитання для самоконтролю .....</i>	<i>519</i>
<i>Рекомендована література.....</i>	<i>520</i>
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ТА ВИКОРИСТАНОЇ	
ЛІТЕРАТУРИ	522
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	547

ПЕРЕДМОВА

Грошово-кредитна система будь-якої країни виступає важливою ланкою фінансування потреб національної економіки відповідно до стратегії її сталого розвитку, бере активну участь у залученні фінансових ресурсів для інвестування розширеного відтворення суспільного продукту, наданні кредитних ресурсів, безперебійному й оперативному русі фінансів; формує довіру до неї з боку юридичних і фізичних осіб, вітчизняних та іноземних інвесторів. І з огляду на зазначене члени суспільства з ринковою економікою мають бути обізнані з грошово-кредитними системами різних країн світу.

«Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» – одна із навчальних дисциплін, що пропонується для вивчення студентам напряму підготовки 6.030508 «Фінанси та кредит».

Мета і завдання навчальної дисципліни. У процесі вивчення цієї дисципліни студент має засвоїти закономірності та основні етапи еволюції, принципи побудови та особливості форм організації грошових та кредитних систем зарубіжних країн за умов існування розвинених фінансових ринків і розгалуженої системи кредитно-фінансових інститутів.

Предмет навчальної дисципліни – система економічних відносин, що виникають в процесі еволюції сучасних грошових і кредитних систем зарубіжних країн.

Вивчення навчальної дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» дозволить отримати студентами знань щодо основних тенденцій та етапів еволюції грошового обігу і розвитку кредитної справи в зарубіжних країнах; характеру впливу різних чинників та історичних подій на формування сучасних грошових і кредитних систем; особливостей формування структури грошових і кредитних систем зарубіжних країн.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі. Дисципліна «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» є самостійною, але ґрунтується на знаннях, набутих при вивченні таких

навчальних дисциплін як «Історія економічних вчень», «Економічна історія», «Теорія фінансів», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Гроші та кредит», «Банківська система», «Центральний банк і грошово-кредитна політика», «Ринок банківських послуг» тощо.

У навчальному посібнику запропоновані авторські підходи до структури подання навчально-методичного матеріалу навчальної дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн». Так, видання містить три розділи: грошово-кредитні системи розвинутих країн світу; грошово-кредитні системи деяких пострадянських країн; грошово-кредитні системи країн Центрально-Східної Європи, а в поданих у них темах розкриті історичні аспекти розвитку грошей та кредиту; механізми регулювання грошово-кредитних відносин та охарактеризовано інфраструктуру кредитної системи. Поряд з теоретичним матеріалом пропонуються питання до практичних занять, тестові завдання, питання для дискусії, теми для рефератів, кросворди, питання до самостійного опрацювання, запитання для самоконтролю та список рекомендованої літератури.

Навчальний посібник з дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» підготував колектив науковців та викладачів Луцького національного технічного університету у складі: доктора економічних наук, професора кафедри менеджменту та маркетингу Герасимчук З. В.; кандидата економічних наук, доцента кафедри банківської справи Корецької Н. І.; доктора економічних наук, професора кафедри банківської справи Різник Н. С.; кандидата економічних наук, доцента кафедри банківської справи Галушак В. Л.

Автори сподіваються, що навчальний посібник стане корисною книгою в бібліотеці студента-фінансиста, аспіранта та викладача.